

hvad en Mand behøver for at kunne leve af Jorden, er det et meget vagt Begreb. Vi har set Eksempler paa, at en Mand ikke en Gang har kunnet leve af et Jordareal paa 200 Tdr. Land, men har maattet gaa fra det. Men Begrebet maa være dette: Hvad kan den paagældende bringe ud af Ejendommen ved egen Arbejdskraft, og kan han derved ernære sin Familie?

Det ærede Medlem for Ringkøbing Amts 6te Valgkreds (Ovesen) sagde i Gaar, at der kunde være delte Meninger om, hvor store Jordlodderne skulde være, og han var ikke ganske vis paa, at en Mand, der havde en Lod til et Par Køer og arbejdede paa en Fabrik, ikke var lige saa selvstændig som den, der havde en Lod til et Par Heste og 5—6 Køer. At en Mand kan være selvstændig, fordi han kun har en Lod til et Par Køer, behøver vi ikke at tvistes om, men han er ikke selvstændig Jordbruger, og det var dem, vi tilsigtede at gavne gennem denne Lovgivning.

Det af det ærede Medlem for Silkeborg-Kredsen (Jacob Christensen) udtalte Ønske om, at det foreliggende Lovforslag maatte blive ændret saaledes, at Byarbejdere, der tidligere havde levet ude paa Landet i den i § 3 ansatte Tid, kunde komme ind under Bestemmelserne i § 2, har min uforbeholdne Tilslutning. Jeg vil med Glæde støtte det Forslag af hele min Eyne. Mange Gange har Folk fra Byerne henvendt sig til mig og spurgt, om det ikke skulde være muligt for dem at komme ud paa Landet igen, fordi de havde levet der i deres Ungdom, men var tyet ind til Byerne for at prøve den Chance, som Forholdene herinde efter deres Opfattelse bød dem, og de er kommet ud paa Landet med akkurat lige saa gode Forudsætninger som Landarbejderne. Jeg synes, det er et Retfærdighedskrav, at Loven ændres i den Retning, og det kan jeg, som sagt, give min uforbeholdne Tilslutning.

Saa udtalte det ærede Medlem sig om min Stilling til Rentspørgsmaalet og sagde, at han havde tænkt sig, at jeg som Medlem af Landbokommissionen havde tilhørt det Mindretal, der tog Forbehold i Spørgsmaalet om Rentens Forhøjelse. Jeg kan oplyse, at det er ganske rigtigt. Jeg tilhørte det Mindretal, der tog Forbehold, fordi jeg ikke kunde gaa med til Rentens Forhøjelse paa det af Landbokommissionen foreslaaede Grundlag. Jeg sagde i min Tale i Gaar, at naar de i dette Lovforslag foreslaaede Ændringer bliver indført i Loven, bliver Rentens Forhøjelse rimelig,

og saa kan jeg gaa med dertil, men ogsaa kun da.

Det ærede Medlem for Ruds-Vedby-Kredsen (Svendsen) omtalte nogle af de af mig nævnte Tal og mente, at der var noget modstridende i det, jeg havde sagt i Gaar, at jeg troede at Grunden til, at den nugældende Lov var blevet benyttet saa lidt, var den, at § 7 havde snævrere Grænser for Udlaanssummernes Højde; der var noget modstridende i dette, thi af den Statistik, der er vedføjet Lovforslaget som Bilag 4, fremgaar det, at paa Øerne har Efterspørgselen efter Laan været Efterspørgsel efter mindre Laan, og at Laanenes Størrelse ikke en Gang har været oppe ved Maksimumsgrænsen i den nugældende Lov. Jeg tror, at det ærede Medlem gjorde sig skyldig i en fuldstændig Misforstaaelse angaaende dette Forhold. Jeg tror, at min Betragtning er ganske rigtig, thi paa den allermeste Jord herovre paa Sjælland, hvor der oprettes Husmandsbrug, hviler der en Arvefæsteafgift af omkring 4 Tdr. Byg pr. Td. Hartkorn. Hvis det ærede Medlem vil gennemgaa den Statistik, der findes i Lovforslagets Motiver, vil han se, at Gennemsnitsudlaanet pr. Ejendom paa Sjælland er 6,200 Kr. Fra det Udlaansbeløb, som oprindeligt er tilstaaet en Ejendom, skal jo drages den kapitaliserede Arvefæsteafgift, og paa en Parcel paa 7 Tdr. Land med et Hartkorn af 7 Skpr. vil en Afgift af 4 Tdr. Byg pr. Td. Hartkorn under de nuværende Forhold kapitaliseret udgøre omtrent 963 Kr. Lægger man de 963 Kr. til de 6,200 Kr., kommer man tæt op til en Gennemsnitssum af 7,200 Kr. pr. Laan, d. v. s. Maksimum for, hvad der efter den nugældende Lov kan ydes. Det er efter min Mening et Bevis for, at min Paastand er rigtig: at i de allerfleste Tilfælde er de her paa Øerne oprettede Statshuse tæt op til Maksimumsgrænsen — selvfølgelig driver de enkelte mindre Statshusmandsbrug Gennemsnittet lidt ned. Under disse Omstændigheder kan jeg ikke se rettere, end at der ingen Modstrid var i mine i Gaar fremsatte Udtalelser, hvad jeg ogsaa haaber, det ærede Medlem fra Rud-Vedby vil give mig Ret i. De Statshusmandsbrug, der ved min Medvirken er oprettede i de sidste Aar, har saa godt som alle været behæftede med en Bygafgift, og de har alle uden Undtagelse været saa store, at de med Hensyn til Prisen har været oppe ved Maksimumsgrænsen. Jeg er vis paa, at havde Grænserne ikke været saa snævre og saa stærkt markerede, vilde Loven her paa Øerne være blevet brugt i